

[=]

c i e m e n

centre

internacional

escarré per a les

[minories]

ètniques i les

nacions

[MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2021]

ÍNDEX

[CONEIXEMENT]

1. RECERCA

- 1.1. Informe de necessitats i interessos formatius de la comunitat catalanoamaziga
- 1.2. Dossier sobre les dones catalanoamazigues
- 1.3. Dossier sobre el conflicte del Rif
- 1.4. Informe sobre moviments secessionistes africans
- 1.5. Informe sobre l'impacte de la covid en les informacions d'Internacional
- 1.6. Xarxa Mercator per la Diversitat Lingüística
- 1.7. Mapa històric de la llengua catalana

2. PUBLICACIONS

- 2.1. Diari digital *Nationalia*
- 2.2. Col·lecció "Drets Col·lectius"
- 2.3. Mètode d'aprenentatge de l'amazic "tc wawjdm"
- 2.4. Webs accesue.cat i barcelonaciutatdacollida.cat

3. FORMACIÓ I DIVULGACIÓ

- 3.1. Escola del CIEMEN 2021
- 3.2. Seminari universitari a Lleida
- 3.3. Cicle "El poble amazic. Una cultura que resorgeix"
- 3.4. Tallers a centres escolars
- 3.5. Curs de formació i capacitatció d'ONG en acció internacional
- 3.6. Àgora Jove

4. XARXES

- 4.1. Fundació Coppieters
- 4.2. Xarxa NISE

5. DOCUMENTACIÓ I EXPOSICIONS

- 5.1. Biblioteca i hemeroteca
- 5.2. Arxiu audiovisual i fotogràfic
- 5.3. Exposicions
- 5.4. Suport al Centre de Documentació de la Casa Amaziga de Catalunya (CEDOCAC)

6. PRÀCTIQUES UNIVERSITÀRIES

[RECONeixEMENT]

1. ÀMBIT INTERNACIONAL

- 1.1. Fòrum Sobiranista
- 1.2. Xarxa per a la Igualtat de les Llengües Europees (ELEN)
- 1.3. Defensa i promoció dels drets lingüístics a l'Estat espanyol

2. PAÏsos CATALANS

- 2.1. Azadî - Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd
- 2.2. Clam per la Llibertat
- 2.3. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR)
- 2.4. Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles
- 2.5. Lafede.cat
- 2.6. Som Escola
- 2.7. Plataforma pel Dret de Decidir (PDD)
- 2.8. Altres xarxes i plataformes

[COOPERACIÓ]

1. PROJECTES

- 1.1. TitulArts
- 1.2. Càmeres i Drets

[LLISTA D'ACTES 2021]

[CONEIXEMENT]

1. RECERCA

1.1. Informe de necessitats i interessos formatius de la comunitat catalanoamaziga

El 2021 s'ha completat un informe sobre les necessitats i interessos formatius de la comunitat catalanoamaziga. Elaborat dins del projecte Som Part, aquest informe ha estat redactat per Sara Berdahem i Hafida Ameziane a partir d'entrevistes amb 25 persones de la comunitat en vuit municipis (Tarragona, Sant Adrià de Besòs, Barcelona, Sabadell, Cervelló, Mataró, Sant Feliu de Llobregat i Girona).

L'informe és fruit de la col·laboració entre el CIEMEN i la Casa Amaziga de Catalunya (CAC) i va néixer a partir de la detecció, per part de la CAC, de la necessitat de disposar d'un pla de formació específic, a mig termini, per als membres de la comunitat catalanoamaziga. Per tal de dissenyar aquest pla de la forma més participada possible, la CAC ha considerat important disposar d'un document que reculli les necessitats i interessos formatius del col·lectiu catalanoamazic que pugui contribuir, en un futur, a una estratègia d'apoderament i exercici de drets per part d'aquestes persones.

L'informe ha estat lliurat a la Casa Amaziga de Catalunya perquè l'entitat catalanoamaziga pugui fer-lo servir, si escau, per a la definició d'algunes de les seves futures línies d'acció.

1.2. Dossier sobre les dones catalanoamazigues

Dins del mateix projecte Som Part, el CIEMEN va iniciar el 2020 una segona recerca amb treball de camp, centrada en les pràctiques, necessitats i interessos de les dones catalanoamazigues, temàtica sobre la qual hi ha un buit documental i acadèmic. Les autores del treball són les investigadores Özgür Güneş Öztürk i Istar Montull.

El treball de camp es va iniciar a la tardor de 2020 i es va concloure el febrer de 2021. Les dues autores van lliurar una versió provisional del document, que es va presentar a les administracions financeres. Durant 2021, les autores i l'equip tècnic del CIEMEN i de la Fundació pels Drets Col·lectius dels Pobles han treballat en successives versions del document, que està a punt de concloure's i que es publicarà dins de la Col·lecció Drets Col·lectius.

1.3. Dossier sobre el conflicte del Rif

El tercer treball de camp que ha vist la llum aquest 2021 en el marc del projecte Som Part ha estat el dossier “‘Prou engrunes. Volem una reparació efectiva del dany’. El conflicte del Rif vist des del moviment catalanorifeny”, elaborat pel tècnic del CIEMEN i coordinador de *Nationalia* David Fornès.

Les darreres dècades ha tingut lloc al Marroc un procés d'introducció de reformes, d'una limitada liberalització política i d'una legislació més garantista, acompanyades d'un major reconeixement de la identitat amaziga. En aquest marc, el Marroc va desplegar entre 2004 i

2006 una comissió, la Instància Equitat i Reconciliació (IER), amb el mandat d'investigar violacions de drets humans de caràcter “sistemàtic o massiu” al país entre 1956 i 1999.

La mort del comerciant Mohcine Fikri a Alhoceima el 2016, però, va desencadenar un cicle de protestes al caliu del qual es va formar el Moviment Popular del Rif, que a Europa va rebre el suport de la diàspora amaziga, particularment de la rifenya, amb mobilitzacions i actes solidaris. Al Rif i Catalunya, els manifestants van denunciar la marginació socioeconòmica del Rif, la discriminació lingüísticocultural del poble amazic i la insatisfacció en matèria de justícia i memòria oficial del conflicte del Rif des del XIX.

El dossier parteix de la hipòtesi que part de la població rifenya no ha percebut els canvis abans esmentats com a suficients per a superar la manca de reconeixement i dignificació de la memòria i víctimes rifenyas. La persistència d'aquesta percepció seria un dels factors que, sumat a la marginació del territori, alimenten la protesta social actual al Rif, que es projecta en la diàspora. L'autor n'ha parlat amb nou persones membres i activistes de la diàspora rifenya a Catalunya.

1.4. Informe sobre moviments secessionistes africans

El CIEMEN ha rebut un encàrrec de l'oficina de l'eurodiputat Jordi Solé (grup parlamentari Verds-Aliança Lliure Europea) per a l'elaboració d'un informe sobre les violacions dels drets humans en el context dels conflictes secessionistes al continent

africà. L'informe està coordinat per David Forniès (CIEMEN) i incorpora una introducció general als moviments secessionistes, cinc anàlisis de cas elaborats per experts en cadascun d'ells (Biafra, Etiòpia, Camerun Meridional, Cabinda i Sàhara Occidental) triats en funció de la diversitat de l'Àfrica, geogràficament variats, de tradicions colonials diferents, i amb motius, reivindicacions i eines diferents a l'hora de reclamar la secessió, i un apartat conclusiu.

L'informe s'ha elaborat entre els mesos de maig i novembre i ha estat lliurat a l'oficina de l'eurodiputat. En resta pendent la presentació pública, que es farà durant les primeres setmanes de 2022 a Barcelona.

1.5. Informe sobre l'impacte de la covid en les informacions d'Internacional

Les conseqüències que la pandèmia de la covid ha tingut en les informacions d'Internacional dels mitjans de comunicació, amb atenció específica pel que ha passat amb els pobles sense estat i altres comunitats minoritzades, ha centrat un projecte periodístic que el CIEMEN ha dut a terme entre els mesos d'octubre i desembre de 2021. Un informe i una sèrie d'articles n'han estat els resultats.

L'informe, "Allò que ja no s'ha explicat, ja no s'explicarà", mostra com l'atenció per la covid ha trasbalsat l'ordre de prioritats informatives de les redaccions dels mitjans. 14 periodistes de mitjans catalans i internacionals, incloent-hi *freelance*, editors, redactors en plantilla i corresponents, hi expliquen com les condicions provocades per la pandèmia han dificultat més l'elaboració i publicació d'informacions de la secció d'Internacional.

El document, que es pot consultar a *Nationalia*, ha estat elaborat pels periodistes Queralt Castillo Cerezuela i Miguel Fernández Ibáñez.

Nationalia també ha publicat una sèrie d'articles on s'exploren aspectes tractats en l'informe i es posa el focus en pobles com el kurd, el maputxe i el gitano.

1.6. Xarxa Mercator per la Diversitat Lingüística

Mercator és una xarxa formada per cinc centres universitaris, de recerca i/o de documentació, creada el 1987 a partir d'una iniciativa de la Comissió Europea. Els cinc centres són els tres originals: l'Acadèmia Frisona, a Ljouwert (Frísia), la Universitat

d'Aberystwyth (Gal·les) i el CIEMEN; més l'Institut de Recerca de Lingüística-Xarxa de Recerca Eötvös Loránd, a Budapest (Hongria), i l'Institut de Llengües Eslaves i Bàltiques, Finlandès, Neerlandès i Alemany de la Universitat d'Estocolm (Suècia).

Tot i que el darrer projecte finançat amb fons europeus (LearnMe) va concloure el 2016, els cinc ens participants de la xarxa continuen mantenint butlletí o *newsletter* mensual de la Xarxa Mercator, que arriba a gairebé 2.500 adreces destinatàries i del qual s'han enviat més de 170 edicions. L'arxiu complet de la *newsletter* es pot consultar a l'enllaç mercator-research.eu/en/news-and-events/newsletter/.

1.7. Mapa històric de la llengua catalana

El 2014 l'àrea de Coneixement del CIEMEN va iniciar una recerca sobre l'avenç històric de la llengua catalana, sobre els territoris on ha estat parlada en algun període de la història i sobre la influència que ha tingut en les llengües veïnes. La recerca s'ha estat desenvolupant des de llavors, amb l'objectiu final de publicar un mapa i un document escrit en format PDF com a fruit de la investigació.

Durant 2019 es va reprendre la compilació de dades per a l'elaboració dels materials, que continuen en preparació, sense data de finalització. El 2021 es van continuar els contactes amb diverses editorials per a explorar la possibilitat de publicar el mapa no com un cartell o pòster, sinó com a atlas històric. Una de les editorials s'hi va mostrar interessada i durant 2022 el CIEMEN cercarà de concretar la forma com es podria dur a terme aquesta publicació.

2. PUBLICACIONS

2.1. Diari digital *Nationalia*

La publicació periodística digital del CIEMEN, *Nationalia*, ha fet 14 anys i ha mantingut l'aposta per continuar explicant l'actualitat de les nacions i pobles sense estat i publicant articles d'anàlisi i en profunditat.

Entre altres qüestions, s'ha fet esment a les llengües minoritzades, amb atenció especial per les notícies relacionades amb la llengua i la cultura catalanes i occitanes. En aquest sentit, el diari es va fer ressò del festival occità Oстана i va seguir, en diversos articles, l'aprovació i suspensió de la Llei Molac, que permetia l'ensenyament immersiu en català i occità, entre d'altres llengües, a l'escola pública francesa.

També s'ha mantingut l'aposta per encarregar articles a periodistes residents o desplaçats expressament a altres territoris del món, cosa que ha permès la publicació de peces sobre el jovent sahrauí refugiat a Algèria, els albanesos a Macedònia del Nord, la situació a Transnístria, les eleccions a Kosovo o la llengua i cultura del poble udmurt.

Igualment, s'han continuat abordant altres realitats en articles extensos, com la situació del poble maputxe en el marc del procés constituent de Xile, el moviment independentista a Biafra o la lluita per l'autonomia dels inuits del Quebec.

A banda, el 2021 s'ha publicat una nova sèrie de reportatges: "Kadınlar vardır: quatre cròniques sobre la vida de les dones d'Istanbul", quatre cròniques escrites per la periodista Anna Montraveta des de la ciutat turca que s'endinsen en la diversitat de l'urbs euroasiàtica a través de la quotidianitat de diverses dones joves àrabs, zazes, armènies i turques que hi resideixen.

També s'ha continuat ampliant la informació de context de les fitxes de *Nationalia*, amb la inclusió d'una nova fitxa sobre Biafra i l'actualització de diverses.

El 2021, *Nationalia* ha tingut més de 90.500 visites amb prop de 75.500 usuaris únics. El compte de Twitter ha superat els 3.350 seguidors i el de Facebook, els 2.400.

Nationalia
Informació internacional - Nacions i pobles sense estat i diversitat

Notícies Entrevistes Opinió i anàlisi Eix geogràfic Fitxes Dossiers Qui som Contacte RACÓ CATALÀ

Inici > Notícies > Conflictes violents, Drets humans, Moviments cívics, Partits i sindicats, Política i Institucions

Biafra: el moviment independentista que torna a qüestionar la unitat de Nigèria

16.07.2021 12:45h DAVID FORNIES

FITXA DE PAÍS
Biafra

DADES GENERALS

Populació
41.192.745 habitants (estimació oficial 2019)

Superfície
77.200 km²

Institucions
Nou dels 36 estats federats de Nigèria

Ciutats importants
Enugu, Umuahia, Port Harcourt, Aba, Uyo

Administració estatal
República Federal de Nigèria

Llengües territorials
Igbo, yo, itsek, efik, ekki, ibibes

Llengües oficials
Anglès

Cultura religiosa
Cristianisme (majoritari)

[Fitxa completa](#)

2.2. Col·lecció “Drets Col·lectius”

El CIEMEN va estrenar al principi de 2017 una col·lecció de dossiers divulgatius especialitzats. Sota el títol de “Drets Col·lectius”, la col·lecció se centra en qüestions relacionades amb els drets col·lectius dels pobles i es caracteritza per incorporar com a elements transversals d’anàlisi els drets de les dones i les polítiques públiques.

Com s’ha explicat abans, durant el 2021 s’ha publicat un volum sobre el conflicte del Rif, al Marroc. Resta pendent la publicació del dossier sobre les dones catalanoamazigues, així com l’elaboració d’uns altres dos: sobre la comunitat armènia a Catalunya i un altre tema per determinar.

2.3. Mètode d’aprenentatge de l’amazic “Tc wawjdm”

En el marc del projecte Som Part, el CIEMEN, la Fundació pels Drets Col·lectius dels Pobles i la Casa Amaziga de Catalunya van iniciar el 2018 la publicació de les unitats pedagògiques “Tc wawjdm”, un mètode d’aprenentatge de la llengua amaziga que cobreix una mancança pedagògica que patien, fins llavors, les aules de llengua amaziga al país.

Durant el 2021 s’han publicat les unitats 13 a la 18 (tres unitats dobles) i s’han començat a utilitzar a les aules, alhora que s’han elaborat les unitats 19 a la 24, que completen tot el mètode d’aprenentatge. Les unitats s’estan introduint a les aules d’amazic gestionades per la Casa Amaziga.

El contingut de les unitats és elaborat per un equip coordinat per Carles Múrcia, professor de la Universitat de Barcelona, doctor en Filologia Clàssica i coautor, amb Salem Zenia, del *Diccionari català-amazic / amazic-català*, i Aziz Baha, Abdellah Ihmadi i Mohamed Kaddoumi, professors de les classes de llengua i cultura amazigues de l’ensenyament públic català.

La dissenyadora Mireia Luna, de l'estudi de disseny Design Is Natural, és l'encarregada de donar forma a les unitats.

El mètode "Tc wawjdm" està íntegrament escrit en llengua amaziga, en la variant estàndard del diasistema septentrional, al qual pertanyen els diferents dialectes parlats pel col·lectiu amazic de Catalunya. Cada unitat es destina a un tema específic i inclou un diàleg, preguntes de comprensió, nocions gramaticals concises, exercicis i una activitat complementària, amb suports visuals i sonors.

Les unitats es presenten acompanyades d'una guia didàctica en català i en francès —que també es podrà descarregar lliurement, com les unitats— orientada als formadors, però també a aquelles persones que vulguin emprar les unitats com a mètode d'autoaprenentatge: la guia incorpora explicacions, aclariments i remissions al compendi gramatical amazic disponible al web Amazic.cat, així com les solucions dels exercicis de les unitats.

2.4. Webs accesue.cat i barcelonaciutatdacollida.cat

Durant el 2021 s'ha mantingut el web que el CIEMEN i la consultora MAC Partners van presentar el 2016, accesue.cat. El web inclou informació per a les ONG catalanes que vulguin internacionalitzar-se, tant pel que fa a la tasca d'incidència a Brussel·les com a la captació de recursos que ofereix la Unió Europea. També s'ha mantingut el web creat pel CIEMEN el 2016 amb informació sobre refugi: barcelonaciutatdacollida.cat (vegeu memòries anteriors).

3. FORMACIÓ I DIVULGACIÓ

3.1. Escola del CIEMEN 2021

Per segon any consecutiu i per por que les restriccions de la pandèmia de la covid n'impedissin la celebració, el CIEMEN va programar la seva escola anual en línia.

Així, la sisena edició de l'Escola del CIEMEN va tenir lloc entre els dies 13 d'octubre i 22 de desembre de 2021. L'Escola va mantenir la temàtica de la primera,

tercera, quarta i cinquena edicions, en abordar les interseccions entre els drets col·lectius (sobretot dels pobles) i els drets de les dones, des d'una perspectiva històrica i de present, crítica i heterodoxa, en clau de diversitat.

Es va mantenir l'aposta de programar una sessió inaugural, retransmesa en directe i en obert via YouTube, pronunciada per la filòsofa política i activista feminista basca Jule Goikoetxea, el 7 d'octubre.

L'Escola va oferir a les persones participants un programa de 45 hores, amb 26 ponències, taules rodones i tallers, amb un caràcter internacional, amb un total de 10 alumnes inscrits. La davallada d'inscripcions respecte de l'edició anterior (quan se n'havien fet 25) ha portat l'equip tècnic i el Consell Assessor a valorar novetats en el format de la setena edició de l'Escola, prevista per a la tardor de 2022, amb l'objectiu de recuperar millors nivells de participació.

La coordinació acadèmica va anar a càrrec de l'equip tècnic del projecte Som Part: Elena Ferreiro i David Forniès, amb el suport del Consell Assessor (Antoni Estradé, Mariona Lladonosa, Montse López Amat i Albert Noguera).

3.2. Seminari universitari a Lleida

Contràriament del cas de l'Escola del CIEMEN, el seminari universitari va poder recuperar el seu format presencial al Campus Cappont de la Universitat de Lleida (UdL), després que el 2020 s'hagués hagut de celebrar en línia.

Com a continuació, per tant, dels sis seminaris universitaris organitzats entre 2017 i 2020 a les ciutats de Barcelona, Girona i Lleida, el CIEMEN i el Grup de Recerca Anàlisi Social i Educativa (GRASE) de la UdL van oferir el seminari "Justícia en un món global. Migracions i crisi ecosocial al segle XXI" els dies 30 de novembre i 1 i 2 de desembre. Malgrat que el seminari s'hagi fet en format presencial, una de les sessions ha tingut lloc en línia.

El seminari va comptar amb la coordinació acadèmica de la professora Mariona Lladonosa (UdL) i les ponències de David Bondia, professor de Dret Internacional Públic a la UB i Síndic de Greuges de Barcelona; Gemma Pinyol, directora de polítiques migratòries i diversitat a Instrategies i investigadora del GRITIM-UPF; Yayo Herrero, antropòloga, enginyera agrícola, educadora social i ecofeminista i Özgür Günes Öztürk,

professora de Sociologia a la Universitat de Lleida i investigadora en Ciències Socials. S'hi van inscriure 32 persones.

El seminari va abordar la justícia global en les societats actuals, en el context de la globalització i amb l'impacte creixent de les deficiències i vulneracions en el compliment dels drets humans, socials, econòmics i polítics, en tres vessants: polítiques migratòries, ecofeminisme i la filosofia de la justícia global.

3.3. Cicle “El poble amazic. Una cultura que ressorgeix”

El CIEMEN, la Casa Amaziga de Catalunya i el Consorci de Biblioteques de Barcelona van oferir el mes de novembre un cicle temàtic sobre el poble amazic a nou equipaments bibliotecaris de la capital catalana. Per al CIEMEN significava una fita en ser el primer cop que l'entitat organitzava un cicle a Biblioteques. El programa va incloure nou sessions temàtiques sobre cultura, història, llengua i actualitat del poble amazic, així com un taller infantil.

El Consorci també va editar **una guia de lectura** amb recomanacions de llibres, documentals, música i enllaços sobre la mateixa temàtica.

Les sessions van ser seguides per unes 130 persones. Una de les sessions (sobre contes amazics, a la biblioteca Vapor Vell) es va emetre a través d'Instagram; durant el

mes de novembre va tenir 150 visualitzacions. Al taller infantil, a la biblioteca Sant Pau-Santa Creu, van prendre-hi part 8 infants.

3.4. Tallers a centres escolars

La Casa Amaziga de Catalunya (CAC) duu a terme des de fa més de deu anys tallers educatius als centres escolars catalans. Són formacions centrades en la diversitat al nord d'Àfrica, el poble amazic, les migracions i les identitats, amb propostes adaptades per a cada grup d'edat i, en alguns casos, també per al professorat.

La CAC va demanar al CIEMEN suport tècnic i econòmic per a organitzar els tallers a la ciutat de Barcelona, on fins al 2019 no n'havia fet. En el marc de Som Part, el CIEMEN s'encarrega d'aquesta tasca i es coordina amb el Consorci d'Educació de Barcelona per a fer-ho possible. També, no obstant això, alguns dels tallers de la CAC fora de la ciutat de Barcelona són finançats dins del projecte Som Part. En el cas de 2021, això ha estat així amb quatre tallers (dos de jocs amazics i dos de contes) executats al CEIP Sant Ignasi de Manresa (el Bages), durant la Setmana Cultural d'aquest centre.

També, com s'ha explicat en l'apartat anterior, la CAC va oferir el taller "fes el teu camell" a la biblioteca Sant Pau-Santa Creu de Barcelona el 3 de novembre de 2021, en el marc del cicle temàtic sobre el poble amazic.

El CIEMEN ha rebut nou finançament perquè la CAC pugui continuar impartint tallers durant l'any 2022 dins del projecte Som Part. Diverses escoles de la ciutat de Barcelona i de Sabadell s'han interessat per acollir aquests tallers.

3.5. Curs de formació i capacitació d'ONG en acció internacional

Amb el suport del grup parlamentari Verds-Aliança Lliure Europea, el CIEMEN va organitzar un curs en línia de set sessions entre els dies 17 de juny i 29 de juliol de 2021 sobre formació i capacitació de personal vinculat a ONG en acció internacional. Es tracta de la vuitena edició d'un curs que, amb diferents formats, el CIEMEN ha ofert des de 2015.

El curs va abordar els processos i mecanismes teòrics i pràctics d'accés a l'entramat polític, institucional i econòmic de la Unió Europea, des de la realitat, capacitat i perspectiva del sector de les entitats catalanes. El curs, que va oferir 35 places, es va adreçar a membres de les ONG i entitats del Tercer Sector Social de Catalunya que volguessin desenvolupar una estratègia d'internacionalització de la seva entitat.

La professora del curs va ser Gemma Pinyol Puig, professional amb més de 14 anys de treball com a experta en governança, societat civil i gènere per a la Comissió Europea i altres agències internacionals, combinant identificació, seguiment i avaluació de projectes.

3.6. Àgora Jove

L'Àgora Jove és un espai de formació juvenil del CIEMEN a través de la celebració de conferències i seminaris autoorganitzats, així com de la definició de nous instruments de mobilització. L'espai es va començar a formar durant el 2020 i s'ha consolidat durant 2021, any en què entre 20 i 30 joves d'edats compreses entre els 20 i els 35 anys han participat en alguna de les activitats proposades.

Les sessions programades per al curs 2021-2022 combinen trobades amb actors polítics i formacions acadèmiques. Pel que fa a les sessions dins del 2021, s'ha fet, entre octubre i desembre, una formació sobre oratòria amb Josep Vicenç Mestres (UPF); una sessió sobre el model productiu de Catalunya amb Marta Curto; una taula rodona amb dirigents de Junts per Catalunya; una sessió sobre comportament electoral amb Jordi Muñoz (UPF); una trobada amb Oriol Junqueras (ERC) i una taula rodona amb Anna Gabriel (CUP).

4. XARXES

4.1. Fundació Coppieters

El CIEMEN és, des de 2011, membre associat de la Fundació Coppieters, la fundació política de l'Aliança Lliure Europea (ALE, partit europeu que agrupa partits regionalistes, autonomistes i independentistes de diversos estats de la Unió Europea).

L'any 2021 el CIEMEN va participar a la quinzena assemblea general del CMC. A causa de les disrupcions provocades per la pandèmia, el 28 de maig es va fer una part de l'assemblea general en format en línia. La segona part de l'assemblea va tenir lloc presencialment a la ciutat de Brussel·les el 15 d'octubre, on la delegació del CIEMEN també va assistir al lliurament dels Premis Coppieters, que en aquesta ocasió van distingir les històriques eurodiputades Jill Evans (Plaid Cymru, Gal·les) i Nelly Maes (Volksunie, Flandes).

4.2. Xarxa NISE

De la mà de l'Arxiu de Documentació del Nacionalisme Flamenc (ADVFN, amb seu a Anvers, Flandes), el 2009 es va iniciar el projecte europeu National Movements and Intermediary Structures in Europe (NISE), dedicat a crear una xarxa de centres d'estudi i documentació de les estructures intermèdies del nacionalisme a Europa.

El CIEMEN és un *partner* associat a la xarxa (no membre de la mateixa). Mitjançant aquest acord, el CIEMEN espera facilitar a mitjà termini la digitalització de documents de l'arxiu de l'organització, molts d'ells relacionats amb la defensa de la llengua i la cultura catalanes, i d'altres relacionats amb la història del moviment nacional català durant les darreres dècades.

5. DOCUMENTACIÓ I EXPOSICIONS

5.1. Biblioteca i hemeroteca

La biblioteca i hemeroteca del CIEMEN s'han continuat alimentant amb la incorporació de nous títols, bàsicament sobre nacionalisme, llengua i drets humans, i sobretot per l'entrada de publicacions periòdiques (al voltant d'una quinzena de títols diferents) que arriben a la seu del CIEMEN mensualment o trimestralment. Comptat amb metres de prestatgeria, el fons ocupa uns 88 metres de revistes i 84 metres de llibres i opuscles.

Resta pendent la tasca de reorganitzar la biblioteca del CIEMEN amb criteris estàndards. Per avançar en el compliment d'aquest objectiu el CIEMEN i l'UPF van arribar a un acord verbal perquè el CIEMEN cedís a la universitat el seu fons en un acord de comodatiu; la signatura formal i final de l'acord es va fer el 2017 per part del president del CIEMEN, David Minoves, i el rector de la UPF, Jaume Casals, amb presència del director de GRENS, Enric Ucelay Da-Cal.

En virtut d'aquest acord, el CIEMEN cedeix el fons per a un període de 20 anys i el continuarà alimentant amb noves aportacions. La UPF continua processant i catalogant aquesta documentació i, posteriorment, la posarà a disposició d'alumnes i investigadors. En una segona fase, s'estudiarà la possibilitat de digitalitzar-ne una part i d'elaborar estudis a partir dels seus continguts.

5.2. Arxiu audiovisual i fotogràfic

S'ha continuat organitzant l'arxiu fotogràfic i audiovisual del CIEMEN. Igualment, aquest arxiu s'ha ampliat amb les imatges preses al llarg de l'any a les diferents activitats en què ha participat l'entitat.

Part dels enregistraments de les activitats del CIEMEN es troben disponibles en obert al canal de YouTube de l'entitat: [youtube.com/user/CIEMENcat](https://www.youtube.com/user/CIEMENcat).

5.3. Exposicions

El CIEMEN manté diverses exposicions ("Les llengües un gran tresor", "Educació i entorn", "Vida i obra de Joan Fuster", "Conviure / Com viure", "Las lenguas, un grand

tresaur” —una fita per al CIEMEN perquè es tracta de la seva primera exposició en llengua occitana— i “Les llengües dels catalans”). El 2015, el CIEMEN va esdevenir dipositari d’una nova exposició (“Premsa i dictadura: l’abat Escarré a ‘Le Monde’”), sobre el 50e aniversari de les declaracions que l’abat de Montserrat va fer a aquell diari francès i que van precipitar el seu exili a Itàlia, uns fets que, indirectament, van ser a l’origen del CIEMEN mateix a Milà.

5.4. Suport al Centre de Documentació de la Casa Amaziga de Catalunya (CEDOCAC)

Com a continuació del suport que el CIEMEN va encetar el 2020 a les tasques relacionades amb la gestió i difusió del Centre de Documentació de la Casa Amaziga de Catalunya (CEDOCAC), l’entitat ha dut a terme dues activitats amb la Casa Amaziga de Catalunya (CAC).

La primera ha estat l’elaboració d’un tríptic informatiu sobre recursos relacionats amb la llengua i cultura amazigues a l’abast de la població catalana, entre els quals els que té el CEDOCAC. El tríptic està disponible en format digital i també en paper. És una eina útil per a totes les persones que vulguin iniciar-se en el coneixement de la llengua i cultura amazigues o bé aprofundir-hi.

La segona ha estat una sessió informativa que els tècnics del CIEMEN David Forniès i de la CAC Verónica Esteban (imatge) van oferir al personal de la Biblioteca Sant Pau-Santa Creu el 27 d’octubre de 2021. En aquesta sessió es va oferir una introducció breu a la llengua i cultura amazigues, es va presentar al personal de la biblioteca el CEDOCAC i es va presentar també el tríptic informatiu. Alhora, es va fer donació a la biblioteca Sant Pau-Santa

Creu d’una dotzena de títols especialitzats en el poble amazic perquè el centre els incorpori a la seva subsecció de cultura amaziga.

6. PRÀCTIQUES UNIVERSITÀRIES

Com és habitual des de fa onze anys, el CIEMEN ofereix places perquè alumnes d'universitats catalanes —i en alguns casos també de fora— hi duguin a terme les seves pràctiques.

Durant el 2021 l'alumna de la Universitat Autònoma de Barcelona Anna Montraveta s'ha beneficiat d'aquesta oportunitat al CIEMEN. Les pràctiques s'han fet a distància i han consistit en l'elaboració de peces periodístiques sobre Turquia i, més concretament, sobre la vida de dones de diversos orígens a la ciutat d'Istanbul. D'aquest treball se n'ha obtingut la sèrie de reportatges "Kadınlar vardır: quatre cròniques sobre la vida de les dones d'Istanbul", publicada a Nationalia entre els mesos d'octubre i desembre de 2021. Les cròniques s'endinsen en la quotidianitat de diverses dones joves que resideixen a la ciutat turca.

[RECONEIXEMENT]

1. ÀMBIT INTERNACIONAL

1.1. Fòrum Sobiranista

El Fòrum Sobiranista és un espai de trobada, debat, anàlisi, reflexió i coordinació de fundacions i associacions sobiranistes de diversos pobles de l'Estat. Hi participen agents dels Països Catalans (CIEMEN, CUP, Fundació Josep Irla, Fundació Nexe, Fundacions Darder-Mascaró, Fundació Blanquerna, Fundació Escarré pels Drets Col·lectius dels Pobles, Intersindical Solidària i Poble Lliure), País Basc (Alkartasuna Fundazioa, Alternatiba Fundazioa, Ipar Hegoa Fundazioa, Iratzar Fundazioa i Manu-Robles Arangiz Fundazioa), Galícia (Fundación Galiza Sempre, Fundación Moncho Reboiras, Fundación Terra e Tempo de Estudos Nacionalistas i Obradoiro de Ideas Láncara) i Andalusia (Grupo de Estudios Díaz del Moral).

Malgrat que feia anys que treballava, el 13 de març de 2021 es va constituir formalment el Fòrum Sobiranista mitjançant una assemblea d'aquesta nova entitat de segon nivell, en una reunió en línia en què se'n van aprovar els estatuts i es va elegir una Junta Directiva. El mallorquí Miquel Rosselló, representant de les Fundacions Darder-Mascaró, va ser elegit president. David Minoves, president del CIEMEN, en forma part com a vocal. El vicepresident del CIEMEN, Ricard Vilaregut, continua coordinant el projecte a través de la secretaria tècnica del Fòrum Sobiranista.

Les entitats es van reunir en assemblea plenària (VII Fòrum) a Barcelona el 10 de desembre, la vigília de la celebració de la Diada Nacional de Catalunya. Les delegacions dels diferents pobles van participar a la manifestació de l'Onze de Setembre, amb capçalera pròpia, compartida pel CIEMEN i l'ANC (imatge anterior). Al matí, el CIEMEN va fer una ofrena al monument a Rafael Casanova.

Els dies 10 i 11 de desembre, es va celebrar a Gandia la tercera edició de l'Escola Sobiranista, amb el nom d'International Forum on Multilevel Governance. En aquest cas, aquestes jornades formatives es van fer conjuntament amb la Fundació Coppieters i van versar sobre temàtiques emmarcades en l'àmbit europeu, com el feminisme interseccional, la gestió de la diversitat lingüística, l'auge de l'extrema dreta, el sindicalisme o la gestió dels conflictes territorials en un marc europeu i global.

1.2. Xarxa per a la Igualtat de les Llengües Europees (ELEN)

L'assemblea anual de la Xarxa per la Igualtat de les Llengües Europees (*European Language Equality Network*, ELEN) de 2021 es va celebrar a Santiago de Compostel·la els dies 12 i 13 de novembre, després que la capital gallega no hagués pogut acollir l'assemblea de 2020 que es va haver de suspendre a causa de l'epidèmia de la covid.

Hostatjada per A Mesa pola Normalización Lingüística, organització que promou els drets lingüístics dels parlants de gallec, l'assemblea va aprovar una resolució en què es demana la derogació del Decret de Plurilingüisme de Galícia de 2010

i l'extensió del gallec com a llengua vehicular en tots els nivells de l'educació, així com es defensa la igualtat per al gallec, el basc i el català en la nova llei audiovisual espanyola. L'assemblea també va aprovar tres resolucions més: una, va fer una crida perquè les autoritats britàniques elaborin una Llei de la llengua irlandesa per a Irlanda del Nord; una altra va reclamar als estats balcànics que prenguin mesures per a la protecció i revitalització de la llengua aromanesa, i la tercera va demanar a la UNESCO que tingui en compte les llengües minoritzades europees en els actes de la Dècada Internacional de les Llengües Indígenes 2022-2032.

L'acadèmica gal·lesa Elin Haf Jones va ser elegida nova presidenta de la xarxa, en substitució del valencià Ferran Suay. Jones és una de les figures històriques de la Xarxa Mercator per la Diversitat Lingüística, cofundada pel CIEMEN als anys 80.

Com a membre fundador, el CIEMEN participa des dels inicis en l'ELEN, creada el 2011 en defensa de les llengües més amenaçades del continent. L'ELEN reuneix una seixantena d'organitzacions per la defensa dels drets lingüístics dels parlants de 45 llengües minoritzades a Europa.

1.3. Defensa i promoció dels drets lingüístics a l'Estat espanyol

Representants del CIEMEN i d'unes altres vuit entitats en defensa de les llengües minoritzades a l'Estat espanyol van promoure durant els darrers mesos de 2020 i els primers de 2021 una proposició no de llei (PNL) al Congrés dels Diputats espanyol perquè els parlants de les llengües minoritzades de l'Estat espanyol gaudeixin dels mateixos drets lingüístics que els castellanoparlants.

La PNL es va presentar l'11 de març al Congrés per part dels partits ERC, EH Bildu, Junts, PDECat, CUP, PNB, BNG, Compromís, Més País i Unides Podem, i amb el suport de Més per Mallorca, i va ser aprovada parcialment (tres punts).

L'aprovació depenia dels vots del PSOE, que inicialment es va negar a donar-hi suport perquè al seu

parer hi havia fragments anticonstitucionals, però fruit de la pressió de les entitats impulsores, va acabar acceptant d'aprovar-ne aspectes molt concrets, sense encarar el tronc central de la proposició per equiparar els drets lingüístics. Els fragments aprovats gràcies als vots a favor dels partits que van presentar la PNL i el PSOE tenen una rellevància especial per a les llengües que es parlen en més d'una Comunitat Autònoma. En concret es va aprovar la recepció recíproca de mitjans de comunicació en el mateix espai lingüístic, dins les fronteres administratives i fora; impulsar i donar suport a reformes estatutàries per l'oficialitat de les llengües pròpies que encara no són oficials en una part o la totalitat del territori on es parlen; i un respecte real al plurilingüisme de tots els poders de l'estat.

La PNL es va basar en el manifest "Pluralitat lingüística: llibertat, igualtat i democràcia" que les entitats van presentar el 2019. A banda del CIEMEN, les organitzacions impulsores de la PNL van ser Acció Cultural del País Valencià, Escola Valenciana, Òmnium, Plataforma per la Llengua (Països Catalans), A Mesa (Galícia), Kontseilua (País Basc), Iniciativa pol Asturianu (Astúries) i Nogará (Aragó).

A banda, l'1 de desembre les entitats de la xarxa van fer públic un comunicat sobre l'aprovació del projecte de Llei general de l'audiovisual per part del consell de ministres de 30 de novembre en què denunciaven la insuficiència dels avenços en matèria de diversitat lingüística de la llei en què reclamaven millores substancials en el redactat durant el tràmit parlamentari.

2. PAÏSOS CATALANS

2.1. Azadî - Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd

Azadî-Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd (azadiplataforma.wordpress.com) està integrada per persones que s'han agrupat amb l'objectiu de denunciar la situació d'opressió que pateix el poble kurd al seu país, el Kurdistan, donar difusió de la realitat d'aquest poble —amb atenció especial per la lluita d'alliberament de les dones— i dur a terme accions de solidaritat. El CIEMEN hi manté una relació de col·laboració des de 2015.

El 2021 es va poder reprendre, després de l'aturada pandèmica de 2020, la col·laboració amb la plataforma en el marc dels dos projectes que l'àrea de Cooperació del CIEMEN desenvolupa a la ciutat kurda d'Amed (vegeu apartat sobre Cooperació en aquesta mateixa memòria).

D'aquesta manera, el CIEMEN va participar en la sisena edició de la Mostra de Cinema Kurd de Barcelona, organitzada per la Plataforma Azadî, IVARDIA Produccions i Azadî Jin. El 12 de desembre es va projectar al Cinema Zumzeig la pel·lícula documental kurda, enregistrada en el projecte TitulArts, *Jinên mala me* (*Dones de casa nostra*), sobre el viatge d'asil i refugi de les dones del nord de Síria, víctimes de la guerra i de la violència, en la seva recerca d'un futur millor.

Abans de la pel·lícula, es van projectar dos curts creats per jovent kurd refugiat a Amed en el marc del projecte Càmeres i Drets: *Nudem* i *Off Road*.

A la presentació van participar Omer Fidan, coordinador a terreny del projecte TitulArts; Laura Chimini, responsable dels projectes de cooperació del CIEMEN; Enric Miravittles Pous, responsable dels projectes de cooperació de Creart (entitat catalana amb qui el CIEMEN executa TitulArts) i, amb connexió telemàtica, Nudem Mihemed, participant en el projecte Càmeres i Drets i protagonista del curtmetratge *Nudem*.

2.2. Clam per la Llibertat

Clam per la Llibertat (clamperlalibertat.cat) era una plataforma paraigua presentada públicament el 18 de març de 2018 (sota el nom de Crida per la Llibertat) amb el propòsit d'“aturar la repressió política de l'Estat espanyol”, “posar en marxa activitats i iniciatives que permetin l'alliberament dels presos polítics, el retorn dels membres del Govern exiliats i el suport a totes les persones de pau que estan patint represàlies per les seves idees i conviccions” i “implementar la República”, segons el manifest fundacional.

La plataforma va anunciar la seva dissolució el novembre de 2021, davant la impossibilitat dels seus membres de poder compaginar les accions de la plataforma amb la de la resta d'espais d'activisme on prenen part.

2.3. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR)

El CIEMEN és membre de la FOCIR (focir.cat), entitat de segon nivell que des de l'inici de la pandèmia de la covid ha vist reduïda significativament la seva activitat. Durant 2021, el CIEMEN va restar a l'espera que la FOCIR reprengués el seu funcionament.

2.4. Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles

El 2016 es va constituir, al Parlament de Catalunya, l'Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles. El CIEMEN, com a entitat experta en la qüestió, va ser convidada a participar i intervenir en aquest fòrum.

Encara no s'han creat els intergrups de la tretzena legislatura al Parlament (iniciada el març de 2021). El CIEMEN ha restat a l'espera, durant tot el 2021, de saber si aquest intergrup tornaria a constituir-se.

2.5. Lafede.cat

Com a membre de Lafede.cat (lafede.cat), el CIEMEN va participar en l'assemblea al si de la federació durant el 2021 i va prendre part en la feina del grup de treball per a reduir la burocratització de les subvencions.

2.6. Som Escola

Després de no haver pogut participar durant els darrers anys en aquesta plataforma, el CIEMEN va tornar a prendre part en les seves activitats. La vicepresidenta del CIEMEN, Xesca Oliver, va assistir a la reunió plenària de Som Escola el 29 de novembre per a decidir la coordinació,

amb la resta d'entitats de la plataforma, de les respostes als atacs contra el model d'escola catalana. La primera acció decidida va ser la convocatòria d'una manifestació sota el lema "Ara i sempre, l'escola en català", que el 18 de desembre va aplegar milers de persones als carrers de Barcelona per defensar el model.

2.7. Plataforma pel Dret de Decidir (PDD)

El CIEMEN va vehicular la seva col·laboració amb la PDD a través del seu president emèrit, Aureli Argemí, que també va ser president de la PDD durant tot el 2021. La PDD es troba actualment en una situació de semihivernació en espera de la direcció que prengui el moviment cívic a favor de l'autodeterminació de Catalunya, per la qual cosa no duu a terme actes públics.

2.8. Altres xarxes i plataformes

A banda de les esmentades, el CIEMEN forma part de tres xarxes i plataformes més: Stop Mare Mortum, Casa Nostra Casa Vostra i Plataforma 3 d'Octubre (vegeu la memòria de 2018). Per la impossibilitat de poder-hi dur a terme una participació activa, el CIEMEN no ha pres part en les reunions ni activitats d'aquestes xarxes i plataformes durant el 2021; per aquest mateix motiu, l'entitat ha deixat de participar definitivament a la plataforma Tadamon de suport al poble sirianès.

[COOPERACIÓ]

1. PROJECTES

El CIEMEN treballa per a la promoció dels drets dels pobles i la lluita contra la seva exclusió a Europa, la regió mediterrània, l'Amèrica Central i del Sud, i Àfrica. Promou la defensa dels drets col·lectius com a portadors d'universos simbòlics i generadors d'identitat, fomentant les visions locals del desenvolupament davant dels reptes de la mundialització. També promou la defensa dels drets culturals: l'accés al patrimoni cultural, a la conservació de la memòria col·lectiva i al desenvolupament de la identitat dels pobles són drets que s'han de tenir en compte juntament amb els polítics, econòmics i socials que recull el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU (1996). En els projectes que executa hi introdueix la perspectiva de gènere.

Les línies d'intervenció del CIEMEN en matèria de projecció internacional i cooperació es resumeixen en:

- Foment dels drets col·lectius:

- a. Enfortir el teixit associatiu i l'autoorganització dels pobles per a la defensa dels drets en l'àmbit estatal i davant els organismes internacionals.
- b. Potenciar l'accés a la cultura: la memòria històrica dels pobles, l'accés al patrimoni, la llengua...
- c. Treballar en els processos d'autorepresentació dels pobles i la pròpia visió de les nocions de desenvolupament.

- Promoció de la recerca, comunicació i difusió al voltant dels drets culturals en la seva aplicació al desenvolupament, així com en un treball interdisciplinari que aporti la transversalitat de la cultura en la cooperació i els drets humans.

- Difusió i sensibilització als Països Catalans al voltant de les situacions de vulnerabilitat dels pobles, amb accions de difusió sobre la importància de la pluralitat lingüística i cultural a través conferències, seminaris...

1.1. TitulArts

Durant tot el 2021 s'ha executat el projecte principal de cooperació que el CIEMEN està duent a terme actualment a la ciutat d'Amed (Diyarbakir), als territoris kurds de Turquia, amb finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. TitulArts és un projecte sobre drets i refugi que cerca de contribuir a la millora de l'exercici dels drets socials, culturals, sexuals i reproductius de dones i infants d'origen sirià kurd i àrab en situació de refugi a Amed, a través de l'art i l'acompanyament psicosocial.

Les persones participants, tant els i les menors com les dones, provenen de Rojava, la zona septentrional de Síria, d'on s'han vist forçades a fugir a causa de la guerra que s'hi desenvolupa des de 2011. Són persones d'identitat cultural kurda o àrab i es concentren sobretot en districtes de renda baixa d'Amed: Sur i Bağlar.

L'àrea de Cooperació del CIEMEN executa el projecte conjuntament amb dues entitats sòcies a Amed (OSAD i l'Associació d'Investigació i Seguiment de la Migració a Mesopotàmia) i, a Catalunya, amb Creart, una organització que treballa per contribuir a la millora de les condicions de vida d'infants, joves i dones, mitjançant l'art com a eina d'apoderament psicosocial i de transformació social.

És previst que el projecte s'acabi d'executar a mitjan 2022. Durant el 2022 les quatre entitats que executen TitulArts cercaran d'obtenir nou finançament per a una segona fase del projecte, que es planifica per als anys 2023 i 2024.

El projecte TitulArts parteix d'una activitat central en cascada, basada en un procés formatiu vivencial i participatiu a persones formadores vinculades al teixit associatiu cultural i artístic d'Amed (imatge que acompanya aquest text). A través d'una metodologia socioafectiva i artística s'ha ofert a aquestes persones recursos pràctics i

metodològics, així com una base teòrica sobre l'aprenentatge socioemocional i suport psicosocial, per a ampliar les seves capacitats en la defensa dels drets de les poblacions més vulnerables.

Després d'aquesta formació, en la segona fase del projecte a terreny les persones formadores es van encarregar de conduir i facilitar les tres activitats troncal del projecte amb els infants i les dones refugiades, consistents en:

1. Una formació per a treballar i acompanyar un grup de deu dones, a través del guió cinematogràfic com a eina per a recuperar el seus recorreguts vitals i el seu dret cultural a la memòria, tant física com intangible, i a la identitat;
2. Una formació per a capacitar i acompanyar més de 100 dones agents comunitàries en l'apropiació de coneixements i eines que els permetin exercir els seus drets sexuals i reproductius, i alhora poder exercir de transmissores i multiplicadores de coneixements en les seves comunitats;
3. Una formació estructurada en tres mòduls de quatre disciplines artístiques (teatre, dansa, música i arts plàstiques) per a acompanyar els 120 infants refugiats en un procés creatiu i artístic, per a millorar-ne l'autonomia, la confiança, el diàleg, la cooperació i l'autoestima.

Les tres activitats conformen la part vivencial del projecte, amb participació activa i presencial dels titulars de drets. A Amed s'han organitzat diverses mostres, al llarg de l'execució de tot el projecte, per a exhibir els aprenentatges i resultats (imatge següent).

També com a producte d'aquests tres processos es fan les activitats que busquen transformar els processos creatius i d'acompanyament en eines materials per a visibilitzar, comunicar-se, intercanviar i internacionalitzar les seves veus i expressions artístiques, fora del territori i les fronteres imposades pel seu estatus de refugiats i refugiades.

Aquestes eines materials són:

1. Una pel·lícula basada en el guió coproduït pel grup de dones participants del taller de guió;
2. Tres mostres locals que inclouen les quatre disciplines artístiques, en la finalització de cada mòdul;
3. Un documental sobre el procés d'aprenentatge i creació dels infants;
4. Una mostra exportada a Catalunya que compren la selecció d'obres plàstiques realitzades pels infants i un document audiovisual que compila les actuacions de les altres disciplines artístiques en les mostres a terreny.

A partir d'aquests materials s'estructuraran les activitats d'educació i sensibilització, el 2022, adreçades a la societat catalana: infants, joves, professorat i persones vinculades amb el teixit associatiu català i el moviment kurd europeu. En coherència amb la metodologia vertebradora del projecte, aquestes activitats es faran utilitzant l'art com a llenguatge d'expressió i intercanvi per a la reflexió, el debat i la vivència personal i aliena.

Així, es faran 13 tallers de cinefòrum amb claustres de professors de Barcelona i Rubí, amb l'objectiu de dotar de recursos el professorat per treballar a l'aula vers la realitat de les persones migrades o refugiades —en especial des dels drets dels infants— mitjançant el llenguatge artístic i el cinema.

A banda, el març de 2022 es farà una Mostra d'art a la Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer de Sant Boi de Llobregat, amb la col·laboració de la Regidoria d'Educació i Cooperació de l'Ajuntament de Sant Boi. La Mostra es complementarà amb altres accions de sensibilització en tres centres educatius de Sant Boi.

A més a més, el CIEMEN va decidir de seguir teixint la seva aliança amb l'Associació CineBaix, entitat del tercer sector que defensa i promou la diversitat cultural a través del cinema associatiu i de proximitat basat en el voluntariat i en l'autogestió. La

col·laboració amb CineBaix neix pensant en la coherència general de les col·laboracions que manté el CIEMEN com a entitat. Per aquest motiu, l'Associació Cinebaix és una entitat associada no només al projecte de cooperació del CIEMEN, TitulArts, sinó també al d'EpD, Som Part. D'altra banda, s'ha valorat positivament que fos una entitat amb seu en un municipi fora de Barcelona, atès que en el marc del projecte es persegueix des del principi l'execució d'activitats en diferents localitats de la geografia catalana.

La participació efectiva de l'Associació Cinebaix en el projecte es vehicula mitjançant l'organització d'un acte de sensibilització i difusió de la cultura kurda, mitjançant la projecció cinematogràfica de la pel·lícula realitzada en el marc del projecte a terreny. L'acte tindrà lloc al juny de 2022 i comptarà amb la participació de dues persones d'OSAD, la guionista i la realitzadora professional, per presentar a la seu de l'Associació CineBaix a Sant Feliu de Llobregat la pel·lícula realitzada en el marc de TitulArts amb el guió coescrit per les titulars de drets del projecte, amb l'objectiu de generar un intercanvi enriquidor per ambdues parts. Cinebaix, amb la seva expertesa en el cinema alternatiu i de compromís social, aportarà l'experiència del seu recorregut en la tasca de difusió i sensibilització sobre la diversitat a través del cinema; i les titulars de drets i responsabilitats, protagonistes d'un procés de creació cinematogràfica col·lectiu, podran compartir l'experiència viscuda de primera mà amb les i els membres del Cinebaix i la societat catalana, fomentant la creació d'un procés d'intercanvi internacional, així com entre OSAD i CineBaix es podran establir ponts internacionals en l'àmbit del cinema alternatiu i compromès socialment.

Finalment, el desembre de 2021 el CIEMEN va participar amb la pel·lícula coproduïda per les dones participants en el taller de guió a la sisena edició de la Mostra de Cinema Kurd de Barcelona, com s'ha explicat anteriorment en aquesta memòria.

1.2. Càmeres i Drets

El CIEMEN ha executat durant 2021 un altre projecte a Amed, també amb les dues mateixes entitats sòcies locals que TitulArts (OSAD i l'Associació d'Investigació i Seguiment de la Migració a Mesopotàmia), amb finançament de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Càmeres i Drets cerca de contribuir a apoderar una trentena de joves refugiats sirians en l'exercici dels seus drets culturals, econòmics i legals, individuals i col·lectius, tenint en compte les seves necessitats i interessos, amb el cinema com a eina.

Els joves participants tenen entre 18 i 23 anys i provenen de Rojava, la zona septentrional de Síria, d'on s'han vist forçats a fugir a causa de la situació de guerra que

es viu al país des de 2011. Són persones d'identitat cultural kurda i es concentren sobretot en tres districtes de renda baixa de Diyarbakir: Yenişehir, Sur i Bağlar.

El projecte es va desenvolupar mitjançant una formació de nou mesos en tècniques i eines cinematogràfiques on els i les joves participants van tenir l'oportunitat d'intercanviar idees, relats i emocions sorgides al llarg del seu propi procés migratori gràcies a la facilitació per part de les ONG sòcies d'un espai segur i de confiança dins del qual poder-se expressar lliurement. La formació cinematogràfica va comptar també amb la realització d'una mostra fotogràfica oberta a la ciutadania d'Amed i organitzada per les persones participants en el projecte, i amb una formació transversal en línia, per les restriccions sanitàries per la covid, sobre els drets de les persones refugiades en el marc legal nacional de Turquia i internacional. Durant aquestes formacions es van crear tres curtmetratges sobre la vida i les experiències viscudes per les persones participants en el projecte, que es projectaran en públic a Amed el gener de 2022.

Els últims dos mesos d'execució del projecte, ja el 2022, es redactarà un llibre fotogràfic que recull el procés d'aprenentatge creatiu viscut per els i les participants al llarg de la formació, que es distribuirà entre les persones col·laboradores, participants i els seus familiars, i les ONG catalanes i kurdes involucrades en les activitats.

El projecte també ha contribuït a la visibilització, als municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, de la situació de conflicte i refugi que travessen aquestes persones, de les seves causes, i del procés d'apoderament seguit durant el

projecte. Amb aquest objectiu, el projecte va comptar amb la col·laboració de l'Associació CineBaix gràcies a la qual es va organitzar una jornada (imatge que acompanya aquest text) dedicada a la projecció dels tres curtmetratges de Càmeres i Drets en el marc de la Mostra de Cinema del Pròxim Orient i Llevant que organitza CineBaix anualment. L'objectiu d'aquesta projecció realitzada al novembre del 2021 era que les i els joves refugiats poguessin tenir un espai de difusió d'aquestes peces artístiques i del contingut social i cultural que aquestes comprenen, fora de les fronteres físiques imposades pel seu

estatus legal de persones refugiades, i tenir una oportunitat d'intercanvi i diàleg directe amb la societat catalana.

Els tres productes audiovisuals realitzats a terreny es van també incloure en la programació de la sisena edició de la Mostra de Cinema Kurd de Barcelona, com s'ha explicat abans.

[LLISTA D'ACTES 2021]

Al llarg de 2021, i a banda dels esdeveniments esmentats en els capítols anteriors d'aquesta memòria, el CIEMEN ha organitzat i ha promogut activitats pròpies, ha acollit propostes d'altres actors polítics o associatius, i ha participat en actes organitzats per tercers, en la mesura del que ha estat possible a causa de les disruptcions provocades per la pandèmia de la covid. Aquesta n'és la relació completa, per ordre cronològic.

- 23 de març. **Taula rodona “Diàleg entre pobles”**. Organitzada amb motiu del Dia de l'Autodeterminació dels Pobles. Amb participació de persones pertanyents a organitzacions de pobles sense estat. Entre elles, el president del CIEMEN, David Minoves. Acte organitzat per Self Determination Day en línia, i retransmès en directe a través de YouTube.
- 1 de juliol. **Presentació del llibre *Gramàtica amaziga***. Amb les intervencions de l'autor de l'obra, Carles Múrcia; David Minoves, president del CIEMEN, i Xavier Adiego, professor del Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la UB i director de l'Institut del Pròxim Orient Antic. La publicació d'aquesta gramàtica ha estat possible gràcies a la contribució econòmica del projecte Som Part, coordinat pel CIEMEN i la Fundació pels Drets Col·lectius dels Pobles. A la Llibreria Alibri de Barcelona.
- 24 de juliol. **Acte de commemoració dels cent anys de la proclamació de la República del Rif**. Coorganitzat per l'Assemblea Nacional Catalana i Hirak Rif amb la col·laboració del CIEMEN. En l'acte es va recordar la importància històrica de la proclamació d'aquella república encapçalada per Abd-el-Krim Al-Khattabi en un context de lluita anticolonial i es van denunciar les violacions de drets humans al Rif actual per part de les autoritats marroquines. Amb la participació de l'activista rifeny Mustafa Ouarghi, l'expres polític rifeny Jamal Mouna, de l'historiador Ricard de Vargas i de la presidenta de l'ANC, Elisenda Paluzie. Presentació a càrrec de Silvio Falcón (membre de la junta del CIEMEN). A

la sala d'actes Escarré de l'Espai CIEMEN. Acte retransmès en directe per YouTube.

- 26 de setembre. **Taula rodona “Dia Europeu de les Llengües 2021”**. Taula rodona sobre drets lingüístics. Ponència a càrrec d'Aureli Argemí, president emèrit del CIEMEN. Activitat organitzada per l'Ajuntament d'Udine (Friül) en col·laboració amb Historia Gruppo Studi Storici e Sociali Pordenone i Limes Club Pordenone Udine Venezia. Acte retransmès en línia a través de Microsoft Teams.
- 27 de setembre. **25^è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Lingüístics**. Acte coorganitzat entre el PEN Català, l'Ateneu Barcelonès i el CIEMEN per a commemorar la proclamació, el juny de 1996 a Barcelona per part de més de dues-centes persones provinents de més de noranta estats, de la Declaració Universal dels Drets Lingüístics; un text que aplegava el treball de més d'un centenar d'organismes, centres PEN i experts en drets lingüístics. A l'acte de

comemoració van intervenir Teresa Cabré, presidenta de l'IEC; Ramon Ferrer, president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua; Àngels Gregori, presidenta del PEN Català; David Minoves, president del CIEMEN; Francesc Xavier Vila, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, i Isona Passola, presidenta de l'Ateneu Barcelonès. Es va organitzar una taula rodona sobre el futur dels drets lingüístics, amb Sebastià Alzamora, escriptor; Izaskun Arretxe, directora de la

Institució de les Lletres Catalanes; Carme Junyent, professora de lingüística a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona; Maite Puigdevall, sociolingüista, professora de la UOC, i Vicenta Tasa, membre de l'Acadèmica Valenciana de la Llengua i professora del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política de la Universitat de València. La cloenda de l'acte, que va estar conduït per la periodista Tona Català, va anar a càrrec de Màrius Serra, escriptor, i Josep Pedrals, poeta. A la sala d'actes Oriol Bohigas de l'Ateneu Barcelonès.

- 7 d'octubre. **Sessió inaugural de l'Escola del CIEMEN.**

Conferència "Sobirania popular i Estat en el patriarcat neoliberal", a càrrec de la filòsofa política i activista feminista **Jule Goikoetxea**. Per segon cop es va fer una sessió inaugural de l'Escola com a activitat autònoma i oberta a tots els públics. L'acte es va celebrar en línia, emès per YouTube.

- 29 de novembre. **Presentació del llibre *Carta a un republicano español*.** Acte de presentació d'aquest llibre de Jordi Serrano. Hi van prendre part l'autor, l'historiador Xavier Domènech i el president de la Fundació Josep Irla, Joan Manuel Tresserras. A la Sala Escarré de l'Espai CIEMEN.

- 14 de desembre. **Taula rodona "Kurdistan. Cultura, drets humans i solidaritat".** L'activitat es va centrar en l'actualitat als territoris del nord i est de

Síria, actualment governats sota un sistema autònom liderat pel moviment kurd d'esquerres. Taula rodona amb les intervencions de Rawda Hasan, co-Ministra de Cultura de Jazira (Administració Autònoma del Nord i l'Estat de Síria); Nariman Evdike, Unió d'escriptores del Nord i Est de Síria, i Manal Mohammad,

membre de Kongreya Star. Acte coorganitzat pel CIEMEN i l'Associació Catalana per la Pau. A la Sala Escarré de l'Espai CIEMEN.

El mateix dia al matí, membres de les dues entitats catalanes van acompanyar les tres representants kurdes de Rojava a una reunió amb la consellera d'Igualtat de la Generalitat de Catalunya, Tània Verge.

[El **CIEMEN** és una entitat de la societat civil catalana que treballa per a fer conèixer i promoure **la realitat nacional catalana al món**, per a difondre **el coneixement dels pobles i nacions sense estat**, i per a **defensar-ne els drets col·lectius**]

**Centre Internacional
Escarré per a les Minories
Ètniques i les Nacions**

Rocafort, 242 bis, 2n
08029 Barcelona
Catalunya (Països Catalans)
www.ciemen.cat
934 443 800